

UPPENBARELSEKYRKAN

Församlingshistorik

- 1957 delades Brännkyrka församling, som hade 150 000 invånare, upp i fem nya församlingar: Brännkyrka, Farsta, Hägersten, Skarpnäck och Vantör. I Hägerstens nybildade församling fanns 63 000 invånare, men endast två kyrkor – Sankt Sigfrids kyrka, byggd 1900, arkitekt E O Ulrich, flyttad från Vanadislunden till Hägersten 1904, och Mälarhöjdens kyrka, invigd 1929, arkitekt Hakon Ahlberg
- 1957 fick arkitekt Johannes Olivegren uppdraget att rita en kyrka som skulle placeras på Valfartsberget. Det första sprängskottet avlossades 5 september 1959 och 17 december 1961 invigdes Uppenbarelsekyrkan av biskop Helge Ljungberg i närvaro av kungaparet. Gustaf VI Adolfs namnchiffer återfinns i betongskivan ovanför entrén
- 1965 – columbariet i Uppenbarelsekyrkan stod färdigt
- 1969 – avknoppades Skärholmens församling
- 1969 – invigdes Gröndals kyrka (Backström & Reinius Arkitektkontor)
- 2009 – församlingen startar verksamhet en kvarterslokal i Marievik
S:t Sigfrids kyrka tillhör inte längre församlingen.

Johannes Olivegren (1926–1989)

Johannes Olivegrens föräldrar kom från Ryssland till Göteborg efter revolutionen 1917. Fadern var teolog och blev pastor inom Svenska missionsförbundet. Modern var korrespondent och kyrkosångare. Johannes och hans tre yngre syskon uppfostrades strängt religiöst och var tvungna att lära sig långa bibeltexter utantill.

Olivegren utbildade sig först till byggnadsingenjör och därefter till arkitekt. Mellan 1953 och 1966 ritade han 18 kyrkor och var dessutom med vid om- och tillbyggnad av ytterligare drygt tio kyrkor.

Enligt Johannes Olivegren är ljuset den viktigaste byggnadsstenen. Han ansåg att kyrkobyggnaden också skall uttrycka den frejdiga och öppna glädje som evangeliet förkunnar.

Olivegren hade ett brett sociologiskt intresse och bland annat skrev han tillsammans med Maj Fant boken "Ensamliv".

Ralph Bergholtz (1908–1988)

Ralph Bergholtz var flygare, skyltfabrikör och studerade konst i Paris på 30-talet. Efter kriget var han medhjälpare i restaureringen och uppsättandet av de nerplockade glasfönstren i Chartres-katedralen. Mötet med Notre-Dame de Paris och katedralen i Chartres gjorde att han övergick från måleri till glaskonst. "Enligt min mening ska kyrkorummet vara ostört och avstängt från den bullriga omvärlden."

Ralph Bergholtz arbetade bland med tekniken "tjockt hugget glas infattat i betong". Han var mycket allsidig och arbetade under sitt liv med många olika material, som exempelvis bronsskulpturen "Den helige Franciskus" i columbariet.

Randi Fisher (1920–1997)

Randi Fisher var gift med och arbetade även tillsammans med Ralph Bergholtz. De arbetade fram 20 utsmykningsdetaljer till columbariet och hon var med i arbetet att ta fram glasmosaikerna.

Den vackra ridån i Stora salen, med motiv från Noas ark, är gestaltad i samma vertikala anda som korfönstren och bär Randi Fishers signatur.

Fisher har även gjort freskplattor för några entréer på Bokbindarvägen i Hägersten och väggmålningar i husentréer på Boktryckarvägen.

Fisher hade sin politiska hemvist på vänsterkanten. Hon levde som hon lärde. Vid sin död efterlämnade hon endast en ryggsäck med enkla ägodelar samt de konstverk familjen ägde och skisser och annat material som blivit kvar i hennes verkstad.

Uppenbarelskyrkans formspråk

Kyrkan kan ses som ett skepp, en ark med östlig kurs, som plöjer fram genom bergets förstenade våg. Associationen till Noas ark är nära. Gud gav Noa instruktion att bygga en tre våningar hög ark som skulle vara 25 meter bred, 15 meter hög och 150 meter lång (1 Mos 6:16). Hela kyrkobyggnaden är 25 meter bred, 15 meter hög och närmare 75 meter lång. I kyrkorummet kan tre våningar urskiljas – se mot orgelläktaren.

Kyrkobyggnaden består av två betongkroppar. Kyrkan ligger i öster,

församlingssalen i väster. Kyrkklockorna är placerade över entrén.

Betongskivan som är underlag för klockorna binder samman kyrkorum-kyrktorg och församlingssal. Dörren in mot torget utgör en gräns mot världen utanför och ett första förberedelserum. På golvet är skrivet "Se jag bådär er en stor glädje".

Torget mellan huskropparna är belagt med gatsten och hade ursprungligen himlen som gräns. Det glasades in i mitten av 80-talet.

När man går mot kyrkorummet blir det en vandring med starka kontraster. Särskilt från början då man kom från det "yttre kyrktorget" öppna himmel och gick in under den lågt hängande betongskivan. Genom en smal, dunkel gång går man in i kyrkorummet, som exploderar i Ralph Bergholtz färgsprakande tolkning av Uppenbarelsboken.

Kyrkorummet

Kyrkan är traditionellt orienterad i öst-västlig riktning. Rummet uppfattas som droppformat, men kan också med hjälp av vikväggar formas som ett kors. Detta förstärks av ett gult tegelkors i golvet. Korsets stam förenar orgel och altare och armarna predikstol och dopfont.

Det heliga talet sju återkommer i Uppenbarelsbokens visioner. Sjutalet går också igen i Uppenbarelskyrkans arkitektur: sju korfönster, sju pelare på var sida, sju smala fönster på norr- och södersidorna och så vidare.

Det finns sammanlagt 23 höga glasfönster i rummet och totalt 240 m² glasmosaik. Ljuset utifrån bryts så att det först riktas upp mot taket för att sedan falla ner i rummet. På detta sätt undviks störande bländningseffekter.

Glaset är tillverkat på Lindshammars glasbruk i Småland. Bitarna är cirka två centimeter tjocka, huggna för hand och ingjutna i betong.

I korfönstren tolkas huvudparten av Johannes vision. Här återfinns Guds tron i himlen, brytandet av bokrullen med de sju inseglen, de sju änglarna som stöter i sina basuner, änglarna med lie och bokrulle, den havande kvinnan på månskäran och Mikael's strid med draken.

I korets mittfönster sänker sig det nya Jerusalem ner från himlen och det nya paradiset med livsträd vid floden omger hela kyrkorummet (sidofönstren i korsarmarna och pelarnas nedre del).

I nordsidans smala fönster kan man se de sju ljusstakarna och deras löften. I motsvarande fönster på sydsidan utgjuts Guds sju vredesskålar och i fönstren på ömse sidor om huvudorgeln kan man se Ryttaren på den vita hästen och lammet som besegrar de två härskande odjuret.

Kyrkan har plats för 600 personer och är K-märkt sedan 1991.

Föremål i kyrkan

Silverkrucifix, ljusstakar och vaser på huvudaltaret av Ture Jerkeman (1912–2001), Hägersten

Nattvardssilver av Sigurd Persson (1914–2001), född i Helsingborg

Nattvardssilver av Bengt Liljedahl (f. 1932), Stockholm (gåva från Rosengården 2009)

Dopskål, processionskrucifix och altarkors av Anna–Stina Åberg (f. 1941), Nyköping

Orgel är byggd 1961 av firma O. Hammarberg. Den har 30 stämmor och fasaden är ritad av Johannes Olivegren.

Kistorgeln är byggd av Ferdinand Stemmer

Mässhakar (4 st.) sydda av Margareta Treutiger (f. 1930), Täby

Bårtäcke av Ulla Parkdal (f. 1939), Waxholm

Konst

”Mor och son” av Britta Nehrman (1901–1979), Djursholm

”Ungdom” av Emil Näsvalld (1908–1965), Härjedalens store skulptör

”Trolovade” av Sonja Katzin (f. 1919), Aspudden

”Pia” av Torsten Fridh (1914–2014), Stockholm

”Objekt i Iergods” av Mirjam Copp (f. 1980). Inköpt 2006

”Skapelsen” broderad av Barbro Jonsson

”Det apokalyptiska korset” väv formgiven av Lennart Rodhe (1916–2005)

”Noaks ark” – ridå i stora salen av Randi Fisher

”Den helige Franciskus” – skulptur i columbariet av Ralph Bergholtz

”Intåget i Jerusalem” komp. och vävd av Agda Österberg (1891–1987)

”Terra Magica” – broderi Hans Krondahl (f. 1929)

Källor:

Stig Haglund/Ralf Arenberg, *Kyrkor i Stockholm* (1979)

Lars Ridderstedt, *100 kyrkor på hundra år* (1973)

Anders Björkman, *Form Rörelse Ljus* (2001)

Linda Fagerström, *Randi Fisher – svensk modernist* (2005)

UPPENBARELSEKYRKAN

BÄCKVÄGEN 34

08–685 30 00

HAGERSTEN.INFO@SVENSKAKYRKAN.SE

WWW.HAGERSTEN.ORG

Svenska kyrkan
HÄGERSTEN